

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

(підпис)
“ ” _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030504 «Економіка підприємства»
(шифр та найменування спеціальності)
на тему:
«ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ДОХОДУ ПІДПРИЄМСТВА
(НА ПРИКЛАДІ ПАТ «АГРАРНИЙ ФОНД»))»

Виконавець:

студент факультету ЦЗФН

Синяк Вікторія Дмитрівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Кошельок Галина Володимирівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

Вступ.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДУ ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Економічна сутність доходу підприємства.....	5
1.2. Види та склад доходів підприємства.....	12
1.3. Фактори, що впливають на зміну виручки від реалізації продукції.....	16
1.4. Управління доходами підприємства.....	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДОХОДУ ПАТ «АГРАРНИЙ ФОНД».....	26
2.1. Загальна організаційно-економічна характеристика ПАТ «Аграрний фонд».....	26
2.2. Аналіз доходів і витрат підприємства	32
2.3. Оцінка ефективності управління доходами підприємства.....	43
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЗРОСТАННЯ ДОХОДУ ПІДПРИЄМСТВА.....	50
ВИСНОВКИ.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах ринкової конкуренції основною метою діяльності будь-якої підприємницької структури є одержання найбільшого прибутку, що напряду залежить від величини одержуваних доходів. Таким чином, доходи підприємств незалежно від галузі діяльності, форми власності та інших факторів одержують особливо важливе, ключове значення.

Питанням обліку та визнання доходів значну увагу у своїх працях приділяли такі вчені, як Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, З.В. Гуцайлюк, В. М. Мельник, О.Д. Борзенкова, Д.В. Карпенко, І.Р. Коновалова, В.І. Євдощак, Ю.А. Маначинська, В.М. Костюченко, Н.Ю. Кравченко, Г.В. Нашкерська, та ін. Але, незважаючи на значну увагу науковців, умови визнання доходу, що застосовуються в Україні, мають низку недоліків та проблемних питань і тому потребують подальшого дослідження та вдосконалення.

Мета дослідження полягає в визначенні шляхів підвищення доходу підприємства.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити такі завдання:

- дослідити сутності поняття «дохід», «виручка від реалізації продукції»;
- розглянути види та склад доходів;
- визначити фактори, що впливають на зміну виручки від реалізації продукції;
- обговорити управління доходами підприємства;
- охарактеризувати діяльність ПАТ «Аграрний фонд» і визначити його основні техніко-економічні показники на підставі наявної фінансової інформації за 2015-2017 рр.;
- провести аналіз доходів і витрат підприємства;
- оцінити ефективність управління доходами підприємства;

– розробити конкретні заходи до зростання доходу підприємства ПАТ «Аграрний фонд».

Об'єктом кваліфікаційної роботи є визначення шляхів підвищення доходу підприємства ПАТ «Аграрний фонд».

Предметом дослідження при написанні даної кваліфікаційної роботи стали теоретичні та практичні аспекти шляхів підвищення доходу підприємства.

Методи дослідження Для досягнення мети кваліфікаційної роботи та виконання поставлених завдань використовувалися такі методи дослідження: теоретичного узагальнення; методи статистичного спостереження; графічний метод; коефіцієнтний метод та метод порівняння; горизонтальний, вертикальний методи фінансового аналізу; наукової абстракції та узагальнення.

Інформаційною базою дослідження є закони України, наукові публікації, фінансова, оперативна та статистична звітність ПАТ «Аграрний фонд» за 2015-2017 роки.

Практичне значення одержаних результатів може бути використано у діяльності ПАТ «Аграрний фонд» для визначення шляхів зростання доходу підприємства.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (43 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 64 сторінки. Основний зміст викладено на 60 сторінках. Робота містить 22 таблиці, 12 рисунків.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження дозволили зробити такі висновки.

1. Дохід підприємства є одним із головних показників у діяльності підприємства, який характеризує його одну із головних підприємницьких цілей. У різні періоди розвитку дана категорія вивчається на різних рівнях і представниками наукових шкіл. У законодавчих актах поняття «дохід» трактується «як збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання капіталу за рахунок внесків власників) за звітний період». Дане поняття тісно пов'язано з прибутком підприємства, але ототожнювати його не варто. У результаті проведення дослідження з'ясовані основні риси, які характерні доходу підприємства.

2. Існує багато класифікаційних ознак, за якими характеризується дохід. Основною ознакою є класифікація за видами діяльності: операційної, інвестиційної, фінансової. В роботі розглянуто формування складу доходу підприємства.

3. Основними факторами, що впливають на зміну доходу підприємства є зовнішні та внутрішні. Найбільш впливовими факторами є внутрішньовиробничі, саме на ці фактори підприємство може впливати. Найбільшу питому вагу у діяльності підприємства займає виручка від реалізації продукції. одною з основних груп зовнішніх факторів, є фактори пов'язані з державним регулюванням цін, тарифів, податкових ставок, нормативів, штрафних санкцій.

4. Управління доходами підприємства повинно базуватись на основних положеннях теорії стратегічного управління. Констатовано, що управління доходами за центрами відповідальності здійснюється за принципом визнання зон індивідуальної відповідальності, як це зафіксовано в організаційній структурі підприємства. На підприємстві можна виділити три центри відповідальності: центр витрат; центр прибутку або доходів; центр інвестування.

5. Проведено детальний аналіз фінансово-господарської діяльності ПАТ «Аграрний фонд» і надана характеристика товариства. Можна зазначити, що ПАТ «Аграрний фонд» є провідним оператором аграрного сектору України, займає 20 % внутрішнього ринку продовольчого зерна, частка товариства на ринку борошна України складає 13 %. Паралельно через форвардні програми кредитування аграріїв товариство виступає найбільшим кредитором АПК в Україні та гарантує фінансування посівної компанії, як складову економічної безпеки держави. можна зазначити, що 2016 рік був не самим кращим у діяльності підприємства ПАТ «Аграрний фонд», тому що спостерігається значне зниження за усіма показниками. Але у 2017 році порівняно з 2016 роком ситуація значно покращилася, що найшло відображення у показниках, які розраховані. Результати аналізу показують, що рівень рентабельності у 2016 році порівняно з 2015 роком за усіма видами прибутку знизився.

6. Аналіз доходів і витрат показав, що доходи підприємства за звітний 2017 рік склали 4533363 тис. грн., порівняно з минулим 2016 роком вони зросли на 1760933 тис. грн. або 63,5 %. Це сталося за рахунок зростання доходу (виручки) від реалізації продукції на 2263238 тис. грн. або на 107,3 %, а також зменшення інших операційних доходів на 297486 тис. грн. або на 68,6 %, інших фінансових доходів на 23492 тис. грн. або на 48,5 % і інших доходів на 181327 тис. грн. або на 99,9 %.

Проте як у 2016 році порівняно з 2015 роком загальний дохід підприємства знизився на 856834 тис. грн. або на 23,6 %. Це відбулось за рахунок зменшення доходу (виручки) від реалізації продукції на 765542 тис. грн. або на 26,6 %, а також зменшення інших операційних доходів на 205272 тис. грн. або на 32,1 % і інших фінансових доходів на 67394 тис. грн. або на 58,2 %, але інші доходи зросли на 181374 тис. грн. Аналіз структури доходів за останні три роки показав, що найбільшу питому вагу мають доходи від операційної діяльності, більше 90 % від загальної суми доходів. Доходи від операційної і фінансової діяльності займають невелику частку у загальному

обсязі доходів. Суттєвих змін протягом цих років не відбулося. Результати аналізу показали, що у 2017 році порівняно з 2016 роком витрати зросли на 1714848 тис. грн. або на 63 %, в основному це було пов'язано зі зростанням витрат від операційної діяльності на 1845085 тис. грн. або на 75,1 % і витрат від фінансової діяльності на 48621 тис. грн. або на 55,9 %, проте як витрати від інвестиційної діяльності знизилися. А у 2016 році порівняно з 2015 роком витрати знизилися як у цілому, так і за видами діяльності.

7. Оцінка ефективності управління доходами і витратами є одним з найважливіших етапів управління фінансовими результатами підприємства. Прибуток від звичайної діяльності у 2017 році склав 119371 тис. грн., порівняно з 2016 роком він знизився на 11473 тис. грн. або на 8,8 %, також знизився прибуток від реалізації продукції на 43043 тис. грн. або на 23,2 %. При цьому прибуток від операційної діяльності зріс на 120667 тис. грн. або на 142,6 %, також зріс чистий прибуток на 46085 тис. грн. або на 94,6 %. У 2016 році порівняно з 2015 роком спостерігалася тенденція зниження за всіма видами прибутку.

8. Основними заходами щодо підвищення доходу підприємства є вихід на нові ринки збуту та розширення асортименту продукції переробки. Товариство має достатні матеріальні, трудові та фінансові ресурси, Потужність підприємства завантажено на 72,4 %.

У результаті впровадження даного заходу та поширення ринків збуту зростання чистого доходу підприємства надасть можливість збільшити прибуток від реалізації продукції на 162234,18 тис. грн., рівень рентабельності реалізованої продукції зросте на 3,08 в.п.

А другий захід - це оптимізація транспортування сировини. Результати проведеного аналізу показали, що проведення даного заходу приведе до зростання чистого доходу від реалізації продукції та зниження повної собівартості продукції, що забезпечує зростання рентабельності реалізованої продукції на 5,23 в.п.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия / И. Ансофф. – СПб. : Питер Ком, 1999. – 416 с.
2. Астринский Д. Экономический анализ финансового положения предприятия // Экономист. – 2000. – № 12. – С.53-59.
3. Блонська В.І. Стратегія управління доходами торговельного підприємства в умовах розвитку ринкових відносин / В.І. Блонська // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.- техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.6. – С. 117-123.
4. Виссема Х. Стратегический менеджмент и предпринимательство: возможности для будущего процветания / Х. Виссема : Пер. с. англ. – М. : Изд. «Финпресс», 2000. – 272 с.
5. Гавриленко О.Є. Умови визначення доходу: основні проблеми та шляхи їхнього вирішення / О.Є. Гавриленко//Вісник ДонНУЕТ. - 2011.-№3 –С. 219-223.
6. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
7. Грузинов В.П. Экономика предприятия (предпринимательская) / В.П. Грузинов : учебник. – Изд. 2-е. – М. : Изд-во ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 795 с.
8. Дафт Р. Менеджмент / Р. Дафт : Пер. с англ. - СПб. : Питер, 2001. – 832 с.
9. Довбенко. – К.:Видавничий центр «Академія», 2004. – 856 с.
10. Економічний аналіз / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП «Рута», 2003. – 680 с.
11. Євдошак В.І. Маначинська Ю.А. Відображення інформації про доходи в облікових регістрах та звітності Економічний аналіз. 2016 рік. Том 24. № 2. С. 147-153.
12. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.

13. Замогильный П. Формирование центров финансовой ответственности в финансовой структуре авиаремонтных предприятий Економічний аналіз. 2012 рік. Випуск 11. Частина 4. С. 237-240.

14. Камінська Т.Г. Взаємозв'язок доходів і витрат як категорій оціночних характеристик руху капіталу в обліку / Т.Г. Камінська // Науковий вісник НУБіП України. – К.: Вид-во НУБіП України, 2010. – Вип. 154. – Ч. 3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvnau/2010_154_3/10ktg.pdf.

15. Карпенко Д.В. Сучасні підходи до трактування сутності категорії «Дохід» *Економіка Крима №1(42), 2013 год С. 166-171.*

16. Макконнелл К.Р. Экономикс: принципы, проблемы и политика / К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю. – М., «ИНФРА- М», 2005. – 972 с.

17. Маршал А. Принципы экономической науки. – М.: Прогресс, 1993.

18. Мельник В.М., Борзенкова О.Д. Еволюція поглядів на дохід і прибуток підприємства як потенційні об'єкти оподаткування Фінанси Окраїни, 10'2011 С. 32-43.

19. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід», затверджений від 01.01.2012 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_025, вільний.

20. Мочерний С.В. Економічна теорія : підручник / С.В. Мочерний, М.В.

21. Осипов П. В. Интегральный производственный потенциал пищевой промышленности. – Одесса : Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 2004. – 289 с.

22. Остапенко Я.О. Аналіз доходів і витрат підприємств готельного господарства як інструментарій для реалізації контрольних функцій системи Управління Фінансовий простір № 2 (14) 2014 С.116-121.

23. Пастухова В. Стратегічне управління : Монографія / В. Пастухова. - К. : КНТЕУ, 2003. – 342 с.

24. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. №290,

зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>, вільний.

25. Полянко В. В. Стратегія управління доходами торговельного підприємства : Автореф. ... канд. екон. наук / В. В. Полянко. – К. : КНЕУ, 2002. – 24 с.

26. Попович О.В. Діденко Н.Ю. Тлумачення економічної сутності категорії «Дохід» Випуск # 7 / 2016 Економіка і суспільство С.975-978.

27. Продиус Ю. И. Экономика предприятия / Ю. И. Продиус. – Одесса : Черноморье, 2002. – 414 с.

28. Продиус Ю.И. Экономика предприятия / Ю.И. Продиус : учебн. пособ. – Харьков : Изд-во "Одиссей", 2004. – 416 с.

29. Разумов И.А. Доход предприятия: проблемы в содержании, расчете и определении в качестве налогооблагаемого объекта

30. Сайт інформаційного агентства «Агро Перспектива Сайт групи «НОВААГРО» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://novaagro.com.ua/ukrayinskij-rinok-boroshna-pidsumki-20>

31. Сайт інформаційного агентства «Агро Перспектива» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.agroperspectiva.com/ru/news/42753> Сайт ПАТ «Аграрний фонд » [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agrofond.gov.ua/>

32. Сідун В.А. Економіка підприємства / В.А. Сідун, Ю.В. Пономарьова : навч. посібн. – К. : Центр навч. літ-ри, 2003. – 436 с.

33. Смит А. Исследования о природе и причинах богатства народов: Пер. с англ. – М.: Наука, 1993. – 569 с.

34. Тридід О.М. Принципи та підходи до управління доходами підприємств / О.М. Тридід // БізнесІнформ. – 2012. – №9. – С.209-211.

35. Чейлях О. Ю. Піскунова Н. В. Проблемні аспекти визнання доходу від реалізації у сучасних умовах господарювання Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса [Том 2, № 4 \(2012\)](#) С.388-

392.

36.Череп А. Специфіка прояву функцій менеджменту у сфері управління доходами підприємств залізничного транспорту *Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту: Серія «Економіка і управління»*. – Вип. 33. – К. : ДЕТУТ, 2014. С. 169-174.

37.Шершньова З. Є. Стратегічне управління : Навч. посібник / З. Є. Шершньова, С. В. Оборська. – К. : КНЕУ, 1999. – 384 с.

38.Шмиголь Н. М. Принципи управління доходами в діяльності організації / Н. М. Шмиголь // Науковий збірник Прикарпатського національного університету «Актуальні проблеми розвитку економіки регіону». – Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету, 2010. – Вип. 6., Т. 1. – С. 166 – 170.

39.Шмиголь Н.М. Балака Т. Дохід підприємства: історичні етапи формування категорії в обліку та економічній теорії Приазовський економічний вісник Класичний приватний університет *Випуск 1(01) 2017 С. 3-9*.

40. Шмиголь Н.М. Економічна суть доходів та доходності в системі управління підприємством / Н.М. Шмиголь // Держава та регіон : наук.-виробн. журнал. – Сер.: Економіка та підприємництво. – Запоріжжя : Вид-во Класичного приватного університету. – 2009. – № 7. – С. 221-225.

41. Экономика предприятия : учебник / под ред. проф. О.И. Волкова. – М. : Изд-во ИНФРА-М, 1997. – 416 с.

42.Юхименко П.І., Леоненко П.М. Історія економічних учень: Навчальний посібник. – К.: Знання-Прес, 2000. – 514 с.

43.Янковий О.Г. Кошельок Г.В. Фактори формування прибутку підприємств Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. статей. / Ред. Зверяков М.І. та ін. Вип. 43. – Одеса: ОДЕУ. – 2011. – С. 298- 305.